

DEPARTAMENT DE BIOLOGIA VEGETAL

Acta Botanica Barcinonensia

53 (2010-2011)

Acta Botanica Barcinonensia

53 (2010-2011)

CONSELL DE REDACCIÓ | PUBLICATION BOARD

Josep Vigo (director)
Xavier Llimona
Ramon Maria Masalles
Josep Maria Ninot (editor)

CONSELL ASSESSOR D'AQUEST VOLUM | ADVISER BOARD OF THIS ISSUE

E. Carrillo (Barcelona), L. Chamorro (Barcelona),
F. Fernández González (Toledo), T. Garnatge (Barcelona),
P. Heras (Álava), J.A. Molina (Madrid), J.M. Ninot (Barcelona),
À.M. Romo (Barcelona), L. Sáez (Bellaterra),
I. Soriano (Barcelona), L. Villar (Jaca)

© Departament de Biologia Vegetal (Unitat de Botànica),
Universitat de Barcelona
Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona

DATA DE PUBLICACIÓ	febrer de 2012
ISSN	0210-7597
DIPÒSIT LEGAL	B-26.876-1983
IMPRESSIÓ	Gráficas Rey

Noves dades per la llista vermella de la flora d'Andorra, I

MARTA DOMÈNECH¹ & MANEL NIELL¹

ABSTRACT

New data for the red list of the Andorran flora, I

We contribute to the distribution knowledge of some taxa included in the Red List of the Andorran flora (CARRILLO *et al.* 2008). The data included new records for the species: *Centaurea cyanus* L., *Galium rotundifolium* L., *Globularia cordifolia* L. ssp. *cordifolia*, *Gnaphalium hoppeanum* Koch, *Onobrychis saxatilis* (L.) Lam., *Ruta chalapensis* L. ssp. *angustifolia* (Pers.) Cout., *Teucrium polium* L. ssp. *aureum* (Schreb.) Arcang., *Veronica nummularia* Gouan. The population of *Gagea villosa* (M. Bieb.) Duby have been precisely located, and *Telephium imperati* L. has been recorded for the first time for Andorra.

Key words: Pyrenees, threatened plants, rare plants, high mountain

RESUM

Prenent com a punt de partida el treball de síntesis de la llista vermella de la flora d'Andorra (CARRILLO *et al.* 2008) citem noves localitats per a les següents espècies: *Centaurea cyanus* L., *Galium rotundifolium* L., *Globularia cordifolia* L. ssp. *cordifolia*, *Gnaphalium hoppeanum* Koch, *Onobrychis saxatilis* (L.) Lam., *Ruta chalapensis* L. ssp. *angustifolia* (Pers.) Cout., *Teucrium polium* L. ssp. *aureum* (Schreb.) Arcang., *Veronica nummularia* Gouan. Localitzem amb precisió la població de *Gagea villosa* (M. Bieb.) Duby, i citem per primer cop a la flora andorrana *Telephium imperati* L.

Mots clau: Pirineus, plantes amenaçades, plantes rares, alta muntanya

Introducció

La recent publicació de la Check-list i la llista vermella de la flora d'Andorra (CARRILLO *et al.* 2008) ha recollit les citacions dels tàxons vegetals que han estat trobats a Andorra i publicats en treballs científics, junt amb noves observacions de camp realitzades pels mateixos autors de l'obra. Amb aquesta informació, i seguint

¹ Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra (CENMA) de l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA). Av. Rocafort 21-23, Edifici Moli, 3er pis, Sant Julià de Lòria. AD600 (Andorra). Email: mdomenech.cenma@iea.ad

i adaptant les categories i els criteris de la IUCN (2001), es va elaborar la llista vermella dels tàxons de la flora andorrana.

Entenem que el concepte de llista vermella és revisable i que la categoria de conservació assignada a cada tàxon pot variar amb el pas del temps, depenent de l'evolució dels hàbitats, dels canvis en els usos del sòl i de molts altres paràmetres que poden afectar la supervivència de determinades espècies.

Per fer un seguiment d'aquests tàxons, així com de l'estat dels hàbitats dels quals formen part, es fa indispensable localitzar amb el màxim de precisió cadascuna de les localitats on el tàxon objecte d'estudi ha estat citat. Posteriorment es pot determinar l'evolució (expansió, retrocés o extinció) de les seves poblacions. Les mostres recollides i identificades han estat dipositades a l'herbari de l'Institut d'Estudis Andorrans (IEA) dedicat a la flora de la llista vermella (LIV). També ens referim sovint com a font d'informació al Sistema d'Informació de la Biodiversitat d'Andorra (SIBA), banc de dades que aplega i facilita la consulta d'informació existent sobre la biota andorrana, sigui publicada o procedent d'observacions de camp.

L'objectiu del present treball, fruit del seguiment de les plantes amenaçades d'Andorra que duu a terme el Centre d'Estudis de la Neu i la Muntanya d'Andorra (CENMA), és el de confirmar localitats de tàxons, ampliar àrees de distribució, i publicar noves citacions d'aquelles espècies de les quals no es disposi de gaire informació.

Resultats i discussió

Centaurea cyanus L.

Direcció Lluaneres sortint d'Aixirivall (Sant Julià de Lòria). Marges de conreus; alt: 1440 m; Lambert: 532143 - 18950; 12/06/2009; leg. M. Niell i M. Domènech; det. M. Niell; IEA-LIV-004.

Nova localitat d'aquesta espècie, que ha estat citada amb anterioritat per LOSA & MONTSERRAT (1951) d'entre Ransol i Soldeu, i per BOUCHARD (1981) de Sant Julià de Lòria. A la base de dades del SIBA es recull una citació de camp de Carrillo & Mercadé (SIBA 2010) a la Muxella, sobre Sant Julià. Catalogada com en perill (CARRILLO *et al.* 2008: 182), creiem convenient deixar-la a la mateixa categoria d'amenaça ja que no s'amplia massa la seva àrea de distribució.

Gagea villosa (M. Bieb.) Duby

A tocar del poble de Fontaneda (Sant Julià de Lòria), en un camp d'usurda; alt: 1310 m; Lambert 528082,0 - 17371,5; 20/04/2009; leg.: M. Niell, det.; M. Niell; IEA-LIV-001. A tocar del poble de Fontaneda (Sant Julià de Lòria), en un camp d'usurda pasturat per ases o cavalls; alt: 1290 m; Lambert 528470,0 - 17436,5; 24/04/2009; leg.: R. Caritg i M. Niell, det.; M. Niell; IEA-LIV-002.

Es confirma que es manté la població del tàxon. Aquesta espècie només ha estat citada amb anterioritat per BOUCHARD (1981) de la mateixa localitat on l'hem recollit

nosaltres. Catalogada com en perill crític (CARRILLO *et al.* 2008: 431), considerem que s'ha de mantenir en la mateixa categoria d'amenaça, ja que presenta molt pocs individus i es troba en un àrea molt restringida d'Andorra.

***Galium rotundifolium* L.**

El Jou, pujant al Roc de la Cauba (Erts, La Massana). Pineda de pi roig; alt: 1750 m; Lambert: 53192 - 2994; 04/07/2008; leg.: M. Niell i M. Mases; det.: M. Niell; IEA-LIV-007.

Es dona una nova localitat, que s'afegeix a les citacions d'aquesta espècie recollides al SIBA com a observacions de camp per Carrillo (SIBA 2010) a l'obaga de Pal (La Massana) i a la vall de l'Angonella (Ordino). Catalogada com en perill (CARRILLO *et al.* 2008: 174), considerem adient rebaixar la categoria de perill i assignar-li la de vulnerable, ja que s'han trobat força individus a la nova localitat.

Globularia cordifolia* L. ssp. *cordifolia

Pujant al Roc de la Cauba, proper a la població d'Erts (La Massana). Sobre roques calcàries; alt: 1450 m; Lambert: 53172 - 2956; 04/07/2008; leg.: M. Niell i M. Mases; det.: M. Niell; IEA-LIV-006.

Nova localitat d'aquesta espècie ja citada d'Aixovall (Sant Julià de Lòria) per LOSA & MONTSERRAT (1951) i per BOLÒS (1976) d'Ordino, sobre la Farga. També figura al SIBA (2010) com a citació de camp als Orris de Pal (la Massana) per A. Salvat *et al.* Catalogada com a vulnerable (CARRILLO *et al.* 2008: 307), considerem que la nova localitat no canvia la catalogació actual del tàxon.

***Gnaphalium hoppeanum* Koch**

Abans del Pic del Maià (Encamp). Congesta calcícola amb abundant vegetació pratense i quionòfila a destacar *Salix retusa*, *Salix reticulata* i *Dryas octopetala*., alt: 2570 m; Lambert 549261,7 - 27614,4; 5/08/08; leg.: J.A. Conesa, M. Domènech, M. Niell i J. Pedrol; det.: J.A. Conesa i J. Pedrol. Prop del coll d'Arenes des de Canillo (Canillo). Congesta amb escassa vegetació i abundant presència de pedres i roques humides a causa del pas d'un rierol de desgel; alt: 2450 m; Lambert 549261,7 - 27614,4; 20/08/09; leg.: M. Domènech; det.: M. Domènech.

Dues noves localitats d'aquesta espècie, ja citada per LOSA & MONTSERRAT (1951) recollint una citació anterior de BRAUN-BLANQUET (1948) del pic de Casamanya i del vessant oriental del Casamanya (la Massana); i per GRÜBER (1978) del port d'Envalira (Encamp; dada recollida al SIBA 2010). Planta catalogada com en perill (CARRILLO *et al.* 2008: 431) que, amb les noves localitats, ha de canviar a vulnerable, ja que la població del tàxon a Andorra passa a superar els 250 individus.

***Onobrychis saxatilis* (L.) Lam.**

Pujant al Roc de la Cauba, proper a la població d'Erts (La Massana). Pineda de pi roig esclarissada amb abundant vegetació de prat; alt: 1425 m; Lambert: 53147 - 2960; 04/07/2008; leg.: M. Niell i M. Mases; det.: M. Niell; IEA-LIV-008.

SUMARI | CONTENTS

M. DOMÈNECH & M. NIELL. Noves dades per a la llista vermella de la flora d'Andorra, I. New data for the red list of the Andorran flora, I.	5
P. AYMERICH, B. TENAS & J. VIGO. Notes florístiques del Ripollès (Pirineus orientals). Floristic notes on the Ripollès area, NE Catalonia	11
P. HERAS, M. INFANTE, I. BIURRUN, J.A. CAMPOS & A. BERÁSTEGI. Tipología, vegetación y estado de conservación de los hábitats hidroturbosos del noroeste de Navarra. Classification, composition and conservation status of fen habitats in NW Navarra, Spain	27
B. JIMÉNEZ-ALFARO, T.E. DÍAZ GONZÁLEZ & E. FERNÁNDEZ-PASCUAL. Grupos de vegetación y hábitats de tremedales neutro-basófilos en las montañas pirenaico-cantábricas. Vegetation groups and habitats of neutro-basophilous fens in the Cantabro-Pyrenean mountains	47
A. PÉREZ-HAASE, E. CARRILLO, E. BATRIU & J.M. NINOT. Diversitat de comunitats vegetals a les molles de la Vall d'Aran (Pirineus centrals). Fen and bog plant communities in the Aran valley, in the central Pyrenees	61
J.M. NINOT, X. FONT, R.M. MASALLES & J. VIGO. Syntaxonomic conspectus of the vegetation of Catalonia and Andorra. II: Ruderal communities	113
O. BENKHIGUE, L. ZIDANE, M. FADLI, H. ELYACoubi, A. ROCHDI & A. DOUIRA. Étude ethnobotanique des plantes médicinales dans la région de Mechraâ Bel Ksiri (Région du Gharb du Maroc). Ethnobotanical study of medicinal plants in the Mechraâ Bel Ksiri, region of Morocco	191